

спирається на тривалі глибинні процеси, що відбувалися на сході України впродовж мало не всіх років незалежності України. Пояснювати ситуацію на Донбасі лише російським впливом буде надто поверхово. Виходячи з цього, необхідність об'єктивного та чесного аналізу причин, що призвели до кривавих подій на Сході України, відпрацювання механізмів протидії проявам політичного радикалізму та екстремізму має посідати сьогодні вагоме місце у системі нейтралізації загроз і викликів національній безпеці України.

1. Паламарчук М.О. Протидія екстремізму в Україні: напрями оптимізації правового забезпечення. *Стратегічні пріоритети*. Київ. 2012. № 3 (24). С. 102-106.

Кобченко І. Є.

здобувачка вищої освіти 1 курсу
юридичного факультету,

Левін О. Л.

кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін,
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРАВОВІ АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Після розпаду Радянського Союзу та створення окремих країн, зокрема України, перед національними правотворцями та історіографами постало питання формування української державності. За часів існування СРСР це просто було неможливим, адже радянська культура заперечувала самобутнє існування українського народу та його державності, розглядаючи їх як невід'ємну частину Росії.

І лише після проголошення незалежності України перед народом постало питання політичної самовизначеності. Особливо актуальним є дослідження сутності держави, поняття та основних ознак державності, враховуючи різні теорії та підходи до її розуміння. Загалом, питання виникнення держави і державності постійно викликають інтерес у науковців, що виявляється у різноманітних поглядах та становленні багатьох теорій виникнення та розвитку цих двох понять.

Поняття «державність» часто ототожнюють із поняттям «державна». Однак, ще у 1949 році український письменник, державний та політичний діяч Володимир Винниченко визначав: «Державність як комплекс тих

інститутів економіки, політики, культури, які діють на території, населеній національним колективом, які зв'язують його в компактну цілість та забезпечують його розвиток у сучасному і майбутньому». Зміст «державності» є набагато визначнішим порівняно з поняттям «держава». Державність є своєрідним фундаментом, корінням держави, а остання, водночас, є однією із складових першої.

Правова держава характеризується, насамперед, демократією та верховенством права, відповідальністю держави перед народом, справедливістю, правосуддям, наявністю незалежних ЗМІ. Переліченні ознаки було проголошено у Конституції України 1996 року, але практика засвідчила їх непостійність, здатність викривлювати правосвідомість громадян, відволікаючи їх увагу від реального стану справ на задекларовані гасла.

Становлення української державності тривало дуже довго. Цей процес можна поділити на чотири основні етапи:

Перший – Київська Русь, Галицько-Волинська держава.

Другий – Запорозька Січ та Українська козацька держава (Гетьманщина).

Третій – УНР за Центральної Ради, Українська держава за П. Скоропадського, УНР за Директорії та ЗУНР.

Четвертий – сучасна Українська держава.

Розпочався новий етап в історії української самостверджованості – етап загальнодемократичної революції, під час якої юридично ліквідовано компартійну систему, припинив існування «непорушний» Союз РСР. Водночас розпочався незворотний процес розділення республік, який М. Горбачов із гіркою іронією назвав «парадом суверенітетів». Однак це був не парад, а природний рух народів до волі, прагнення утворити свої суверенні держави.

Поява на політичній карті світу незалежної України започаткувала глобальні трансформації не лише в даному регіоні. Досягнення суверенного статусу Українською державою, за визначенням американського політолога З. Бжезінського, є однією з найвідчутніших геополітичних подій ХХ ст.

Основними поштовхами для розвитку української державності стали нові реалії, що постали перед українською державою: військові дії та зовнішня агресія, втрата значної частини промислового потенціалу країни. Такі виклики поставили питання щодо розроблення підходів до розуміння понять держава та державність для знаходження шляхів вирішення низки зовнішньо- та внутрішньополітичних питань.

1. Винниченко В. Заповіт борцям за визволення. К. : Центр навчальної літератури, 2019.

2. Історія Української Конституції. К., 1997.

3. Історія держави і права України : навч. посіб. За ред. А.С. Чайковського. Київ, 2000. С. 359–378

4. Котляр М., Кульчицький С. Довідник з історії України. Київ, 1996.

5. Шевчук В., Тараненко М. Історія української державності. Київ, 1999, 367 с.